

การเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรัง

Strengthening the ability to Activities of Daily Living in continuing Intermediate care for patients with stroke. Kantang Hospital, Trang Province.

(Received: December 20,2023 ; Revised: December 28,2023 ; Accepted: December 29,2023)

พัฒนรี รอดกุล¹
Patthanaree Rodkul¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรังและการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรัง มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ระหว่าง เดือน ตุลาคม 2565 ถึงเดือน กันยายน 2566 รวม 12 เดือน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรัง จำนวน 71 ราย เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบประเมินการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ของ Barthel Activities of Daily Living : BADL วิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Dependent t – test

ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรัง ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรัง พบว่า ด้านที่ผู้ป่วยยังมีปัญหาอยู่ได้แก่ Transfer (ลุกนั่งจากที่นอน หรือจากเตียงไปยังเก้าอี้) Toilet use (ใช้ห้องน้ำ) และ Mobility (การเคลื่อนที่ภายในห้องหรือบ้าน) ความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันก่อนและหลังการดำเนินงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่หลังการดำเนินงานมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มากกว่าก่อนการดำเนินการ

คำสำคัญ: ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง

ABSTRACT

This study was action research aimed to study comprehensive of Intermediate care for patients with stroke regarding their daily activities. and the ability to perform daily activities in providing continuous care for middle-term patients with stroke. Kantang Hospital Trang Province and strengthening the ability to perform daily routines in providing continuous care to mid-term patients with stroke. Kantang Hospital, Trang Province. The research period is between October 2022 and September 2023, a total of 12 months. The sample size were 71 intermediate patients who have had a stroke. Kantang Hospital, Trang Province, data collected from questionnaires. and the Barthel Activities of Daily Living : BADL assessment form. Data were analyzed by Content analysis frequency, percentage, mean and standard deviation and Dependent t – test.

The results of the study found that After strengthening the ability to perform daily activities in providing continuous care to intermediate patients with stroke. Kantang Hospital, Trang Province, ability to perform daily routines in providing continuous care to mid-term patients with stroke. Kantang Hospital, Trang Province, found that the areas where patients still have problems include Transfer (getting up and sitting up from the bed or from the bed to the chair), Toilet use (using the bathroom) and Mobility (moving within the room or house). Caregivers' comprehensive of caring for middle-term patients with stroke regarding daily activities before and after the operation.

¹ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรัง

There is a difference. Statistically significant at the .05 level, after the operation there was an average score of caregivers' understanding of intermediate care for patients with stroke regarding daily activities. than before the operation

Keywords: ability to carry out daily activities, intermediate patients with cerebrovascular disease

บทนำ

โรคหลอดเลือดสมอง (Cerebrovascular disease, Stroke) คือ ภาวะที่สมองขาดเลือดไปเลี้ยง เนื่องจากหลอดเลือดตีบ หลอดเลือดอุดตัน หรือ หลอดเลือดแตก ส่งผลให้เนื้อเยื่อในสมองถูกทำลาย การทำงานของสมองหยุดชะงัก ทั่วโลกมีอุบัติการณ์ การเกิดโรคหลอดเลือดสมองประมาณ 15 ล้านคนใน แต่ละปี และพบว่า โดยเฉลี่ยทุก ๆ 6 วินาที จะมีคน เสียชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมองอย่างน้อย 1 คน โดยพบอัตราการเสียชีวิตสูงถึง 2 ใน 3 ของผู้ป่วยโรค หลอดเลือดสมอง นอกจากนี้โรคหลอดเลือดสมองยังเป็นสาเหตุของการสูญเสียปีสุขภาวะ (Disability Adjusted Life Year; DALY) ที่สำคัญอันดับ 2 ทั้งใน ชายและหญิง¹

สำหรับในประเทศไทย พบว่า โรคหลอดเลือด สมองเป็นสาเหตุสำคัญของการสูญเสียชีวิตอันดับที่ 3 ในเพศชาย รองจากอุบัติเหตุจราจร และการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอันดับที่ 2 ในเพศหญิง รองจากโรคเบาหวาน และพบว่าโรคหลอดเลือดสมอง มีอัตราป่วยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับและเป็น สาเหตุของการสูญเสียปีสุขภาวะ (disability adjusted life year: DALY) อันดับ 2 ทั้งในชายและ หญิง จึงเป็นโรคที่มีความสำคัญยิ่งโรคหนึ่งของ ประชากรไทย โรงพยาบาลแพรมีผู้ป่วยโรคหลอดเลือด สมองตีบตันเฉียบพลันมารับการรักษา ในปี พ.ศ. 2560-2562 จำนวน 823, 868 และ 890 คน พบอัตราตายร้อยละ 2.55, 3.92 และ 3.71 ตามลำดับ^{2,3}

ผู้ป่วยที่รอดชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมองมัก มีความพิการหลงเหลืออยู่ และในจำนวนนี้ร้อยละ 50 จะมีความพิการอย่างรุนแรงจนไม่สามารถช่วยเหลือ ตนเองได้อย่างน้อยในระยะ 1 เดือนหลังเกิดอาการ ส่งผลให้ผู้ป่วยไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมหรือกิจวัตร ประจำวันต่างๆ ได้เหมือนบุคคลปกติ ต้องเป็นภาระ

ของญาติในการดูแลผู้ป่วยเป็นระยะเวลานาน มีผล ต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว สังคมและชุมชน⁴

การบริการระยะกลาง (Intermediate Care) เป็นการเตรียมและฟื้นฟูผู้ป่วยที่พ้นระยะที่ต้องการ ดูแลทางการแพทย์ที่มีความรุนแรง (acute care) แต่ ยังมีปัญหาที่ต้องการการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้ สามารถกลับไปดำรงชีวิตประจำวันที่บ้านโดยไม่เป็น ภาระแก่ญาติ/ครอบครัวมากเกินไป และช่วยป้องกัน ไม่ให้เกิดความพิการอย่างถาวรโดยไม่จำเป็น วัตถุประสงค์หลักของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย ระยะกลาง หรือ Intermediate care คือเกิดระบบ การดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะบริการฟื้นฟู สมรรถภาพในกลุ่มผู้ป่วยที่มีความจำเป็น อาทิ ผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) ผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ และสมอง (Acute Brain Injury) และผู้ป่วยบาดเจ็บ ทางไขสันหลัง (Spinal cord Injury) เพื่อลด ภาวะแทรกซ้อนที่อาจนำไปสู่ความพิการและพัฒนา ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยให้ ดีขึ้น จนผู้ป่วยส่วนหนึ่งสามารถช่วยเหลือตนเอง กลับมาทำงาน และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้

จากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติ กิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลาง ที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกันตัง จังหวัดตรัง เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยระยะ กลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีประสิทธิภาพ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจในการดูแลผู้ป่วยระยะ กลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติ กิจวัตรประจำวัน และความสามารถในการปฏิบัติ กิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลาง

ที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง

2. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง

3. เพื่อศึกษาผลของการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง

รูปแบบงานวิจัย

การศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ระหว่าง เดือน ตุลาคม 2565 ถึง เดือน กันยายน 2566 รวม 12 เดือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง จำนวน 71 ราย โดยมีเกณฑ์คัดเลือก ได้แก่

1. เป็นเพศชายและหญิง
2. เป็นผู้ที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง ที่มารับบริการในเขตรับผิดชอบสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง

3. สามารถอ่าน ฟัง เขียนภาษาไทยได้

4. ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

จริยธรรมงานวิจัย

การศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง ได้มีการพิทักษ์สิทธิ์

ของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการ Belmont Report ได้แก่ หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person) หลักคุณประโยชน์ไม่ก่ออันตราย (Beneficence) และหลักความยุติธรรม (Justice)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ การเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง โดยมี กิจกรรมในการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง ประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน และการให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ของ Barthel Activities of Daily Living : BADL)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วย (Barthel Index of Activities of Daily Living)

2.2 แบบประเมินความเข้าใจความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วย (Barthel Index of Activities of Daily Living) เป็นแบบ Rating scale 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน ดังนี้ (Best, 1981)

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.21 – 5.00	มีความเข้าใจมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความเข้าใจมาก
2.61 – 3.40	มีความเข้าใจปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความเข้าใจน้อย
1.00 - 1.80	มีความเข้าใจน้อยที่สุด

การตรวจคุณภาพเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบเพื่อทดสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบและแก้ไข 3 ท่าน (IOC)

แล้วปรับแก้ ข้อที่ใช้คำผิดและข้อที่ไม่เหมาะสม ทั้งในด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีเนื้อหาและข้อความที่ชัดเจน นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จและแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองคุณภาพของเครื่องมือ (Try Out) โดยการนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในการทำแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach method) มีค่าเท่ากับ .861

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

1. เก็บรวบรวมข้อมูล ความเข้าใจในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง

2. วิเคราะห์/วางแผน การดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง

3. ติดตามการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง

4. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง และกำหนดแนวทางแก้ไข

5. สรุปผลการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ในการ

วิเคราะห์ การเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเข้าใจในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง สถิติอนุมานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ Dependent t – test ในการเปรียบเทียบความเข้าใจในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง ก่อนและหลังดำเนินการ

ผลการวิจัย

1. ความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรังก่อนดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง และหลังดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง ด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ Stairs (การขึ้นลงบันได 1 ชั้น) ร้อยละ 35.62 รองลงมาคือ Mobility (การเคลื่อนที่ภายในห้องหรือบ้าน) ร้อยละ 36.62 และ Transfer (ลูกนั่งจากที่นอน หรือจากเตียงไปยัง

เก้าอี้) Toilet use (ใช้ห้องน้ำ) และ Bathing (การอาบน้ำ) ร้อยละ 42.25 เท่ากัน

3. การเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง ประกอบด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน และการให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ของ Barthel Activities of Daily Living : BADL

4. ผลของการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง

4.1 ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มี

ภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง พบว่า ด้านที่ผู้ป่วยยังมีปัญหาอยู่ได้แก่ Transfer (ลุกนั่งจากที่นอน หรือจากเตียงไปยังเก้าอี้) Toilet use (ใช้ห้องน้ำ) และ Mobility (การเคลื่อนที่ภายในห้องหรือบ้าน)

4.2 การเปรียบเทียบความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันก่อนและหลังการดำเนินงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่หลังการดำเนินงานมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มากกว่าก่อนการดำเนินการ รายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันก่อนและหลังการดำเนินงาน (Dependent t – test)

ตัวแปร	ก่อน		หลัง		df	t	p-value	95%CI	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.				lower	upper
กลไก ศปถ.	2.79	0.33	4.79	0.17	119	-47.576	.000	-2.08035	-1.91410

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า ความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรังก่อนดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลางและความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง ด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ Stairs (การขึ้นลงบันได 1 ชั้น) ร้อยละ 35.62 รองลงมาคือ Mobility (การเคลื่อนที่ภายในห้องหรือบ้าน) ร้อยละ 36.62 และ Transfer (ลุกนั่งจากที่นอน หรือจากเตียงไปยังเก้าอี้) Toilet use (ใช้

ห้องน้ำ) และ Bathing (การอาบน้ำ) ร้อยละ 42.25 เท่ากัน จึงได้มีการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน และการให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ของ Barthel Activities of Daily Living : BADL ตามแนวคิดฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง^{6,7} ส่งผลให้ความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลก้นตั่ง จังหวัดตรัง หลังดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด ความสามารถในการ

ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลตนเองผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลกัณฑ์ จังหวัดตรัง พบว่า ด้านที่ผู้ป่วยยังมีปัญหาอยู่ได้แก่ Transfer (ลูกนั่งจากที่นอน หรือจากเตียงไปยังเก้าอี้) Toilet use (ใช้ห้องน้ำ) และ Mobility (การเคลื่อนที่ภายในห้องหรือบ้าน) และความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันก่อนและหลังการดำเนินงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่หลังการดำเนินงานมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความเข้าใจของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมองต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันมากกว่าก่อนการดำเนินการสอดคล้องกันกับการศึกษาของ ปราณี เกษรสันต์ (2558)^๑ ได้ศึกษารูปแบบการดูแลตามระยะเปลี่ยนผ่านของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลเจ้าพระยามรราช ผลการวิจัย พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองกลุ่มทดลองภายหลังได้รับการดูแลตามระยะเปลี่ยนผ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความรู้ของผู้ป่วยในกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยความรู้หลังการใช้รูปแบบการดูแลเพิ่มขึ้น มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับความพึงพอใจในการดูแลตามระยะเปลี่ยนผ่านของผู้ดูแลผู้ป่วยกลุ่มทดลองที่ได้รับการดูแลตามระยะเปลี่ยนผ่าน พบว่า ใน

ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุดและมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา มูลฐิและคณะ(2559)^๑ ศึกษาผลของโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและญาติผู้ดูแลระยะเปลี่ยนผ่านจากโรงพยาบาลสู่บ้านต่อความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันภาวะแทรกซ้อน และความพึงพอใจของผู้ป่วย ผลการวิจัยพบว่า หลังการจำหน่าย 1 เดือน กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนทั้งสองกลุ่ม และคะแนนความพึงพอใจของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลตนเองของผู้ป่วยระยะกลางที่มีภาวะโรคหลอดเลือดสมอง ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน และการให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ของ Barthel Activities of Daily Living : BADL
2. ควรมีการศึกษาผลในระยะยาวของการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการดูแลตนเองของผู้ป่วยระยะกลางที่มี

เอกสารอ้างอิง

1. World Stroke Organization. (2019). Annual reports 2019. Retrieved April 14, 2022 from <http://www.world-stroke.org/about-wso/annual-reports>. (in Thai)
2. กัลยา ปวงจันทร์.(2563). ผลการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันระยะเฉียบพลัน โรงพยาบาลแพร่ Journal of the Phrae Hospital Volume 28 No.2 July–December 2020
3. กรมการแพทย์. สถาบันประสาทวิทยา.(2558). แนวทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองสำหรับพยาบาลทั่วไป. กรุงเทพฯ: ธาราเพรส; 2558.
4. ยงชัย นิละนนท์. 2553. อัมพฤกษ์อัมพาตโรคเรื้อรังที่ต้องดูแล. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2565. จาก www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/epl/articleDetail.asp?id=707
5. Best, J.W. (1981). Research in Education. New Jersey : Prentice - Hall.
6. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.(2554). คู่มือการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง สำหรับญาติที่ดูแลผู้ป่วยที่บ้าน. กรุงเทพฯ THE SUN GROUP.

- 7.สถาบันเวชศาสตร์สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรเพื่อผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (2563). คู่มือแนวทางปฏิบัติการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยสูงอายุระยะกลาง (Guideline for Intermediate Care in the elderly) ในโครงการพัฒนาระบบดูแลระยะกลาง Intermediate Care ในผู้ป่วยสูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ปิยอนด์พับลิชชิง จำกัด
- 8.ปราณี เกษรสันต์.(2558). ศึกษารูปแบบการดูแลตามระยะเปลี่ยนผ่านของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยมหาราช. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข 25(1) : มกราคม-เมษายน 2558
- 9.วาสนา มุลฐี, สุปรีดา มั่นคง, ยุพาพิน ศิริโพธิ์งาม, และ สิริรัตน์ ลีลาจรัส. ผลของโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและญาติผู้ดูแลระยะเปลี่ยนผ่านจากโรงพยาบาลสู่บ้านต่อความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันภาวะแทรกซ้อนและความพึงพอใจของผู้ป่วย. วารสารสภาการพยาบาล 31: 95-98. 2559